

Inceputurile Școlii Clujene de Matematică

Prof.dr. Ioan A. Rus

Profesor emerit al UBB și membru de onoare al Academiei Române

A dark grey arrow points to the right from the left edge of the slide. Below it, several thin, curved lines in shades of blue and grey sweep across the left side of the page.

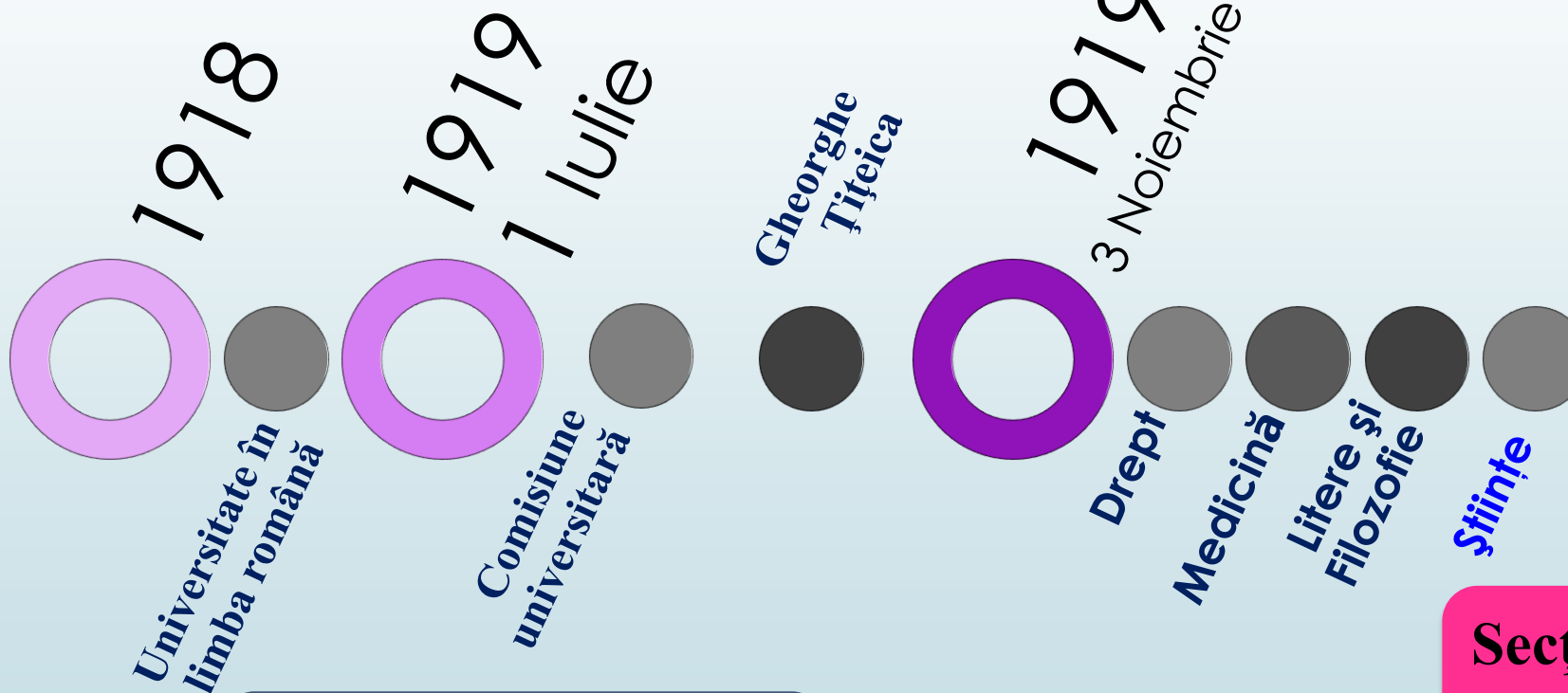
Cuprins

- Introducere
- Matematica în România: 1860-1918
- Primii 10 ani de învățământ superior matematic la Universitatea din Cluj
- Consolidarea Școlii Clujene de Matematică: 1929-1939

1. Introducere

Marea Unire

Inițierea și
primul an

Consiliul
Dirigent Român

Secția de
Matematică

2. Matematica în România: 1860-1919

1860	Înființarea Universității din Iași <ul style="list-style-type: none"> • 1910: Seminarul Matematic → Seminarul Alexandru Myller
1864	Înființarea Universității din București
1864	Școala de punți și șosele, mine și arhitectură <ul style="list-style-type: none"> • 1881-1920: Școala Națională de Poduri și Șosele din București
1895	Gazeta Matematică ↓ Instituția “Gazeta Matematică” <ul style="list-style-type: none"> • activitățile legate de revistă<ul style="list-style-type: none"> • concursurile Gazetei • Biblioteca Istorică a Gazetei Matematice<ul style="list-style-type: none"> • Biblioteca Gazetei Matematice

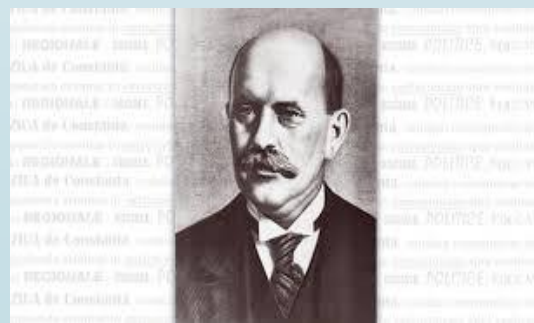
Doctorate în Matematică

- ➔ **Paris:** Spiru Haret (1878), David Emmanuel (1879), Constantin Gogu (1882), Nicolae Coculescu (1895), Gheorghe Țițeica (1899), Anton Davidoglu (1900), **Dimitrie Pompeiu (1905)**, Traian Lalescu (1908), Constantin Popovici (1908), **Gheorghe Bratu (1914)**, Simion Stoilow (1916), **Aurel Angelescu (1916)**, ...
- ➔ **Strasbourg:** **Gheorghe Iuga (1896)**
- ➔ **Göttingen:** Alexandru Myller (1906), Vera Myller-Lebedev (1906), Victor Vâlcovici (1913)
- ➔ **București:** **Gheorghe Demetrescu (1915)**

Fondatorii Școlii Românești de Matematică

► **Gheorghe Țițeica (1873-1939)**

- Curbele Țițeica, suprafețele Țițeica, rețelele Țițeica, geometria diferențială afină
- Impact: Gh. Vrânceanu, Al. Myller, O. Mayer, I. Popa, Gh.Th. Gheorghiu, F. Marcus, ...

► **Dimitrie Pompeiu (1873-1954)**

- Funcțiile Pompeiu, derivata areolară, problema Pompeiu, distanța Pompeiu-Hausdorff
- Impact: Gh. Călugăreanu, M. Ghermănescu, Gr.C. Moisil, M. Nicolescu, Alex. Proca, N. Teodorescu, I.P. Elianu, ...

► **Traian Lalescu (1882-1929)**

- Teoria ecuațiilor integrale
- Prima monografie, pe plan mondial, de **Ecuatii Integrale (1911)**
- Teza sa de doctorat citată în **E. Goursat: Cours d'analyse mathématique**
- Impact: P. Sergescu, Th. Angheluță, O. Țino, M. Ghermănescu, Gh. Bratu, R. Bădescu, V. Alaci, ...

3. Primii 10 ani de învățământ matematic la Universitatea din Cluj

- ▶ **Dimitrie Pompeiu: organizarea secției de Matematică**
- ▶ Primele cadre didactice: Nicolae Abramescu, Aurel Angelescu, Gheorghe Bratu, Theodor Angheluță, George Iuga, Gheorghe Demetrescu și Petre Sergescu.

Despre primele cadre didactice

- **Niculae Abramescu** (născut la 31 martie 1884 la Târgoviște, absolvent al Liceului din Ploiești (1901), licențiat în Matematică la Universitatea din București (1904), doctoratul în Matematică la Universitatea din București (1921))
- **Aurel Angelescu** (născut la 15 aprilie 1886 la Ploiești, absolvent al Liceului din Ploiești, licențiat în Matematică la Sorbona, doctoratul în Matematică la Sorbona (1916))

Despre primele cadre didactice

Gheorghe Bratu (născut la 25 februarie 1881 la București, absolvent al Liceului din Iași (1900), licențiat în Matematică la Universitatea din Iași (1903), doctoratul în Matematică la Sorbona (1914))

Petre Sergescu (născut la 5 decembrie 1893 la Turnu Severin, absolvent al Liceului din Turnu Severin, licențiat în Matematică la Universitatea din București, doctoratul în Matematică la Universitatea din București (1923))

Activitatea didactică și de cercetare

► S-au înființat:

- Seminarul de Matematici (Director: Dimitrie Pompeiu, Director onorific: Paul Montel)
- Laboratorul de Mecanică și Geometrie (A. Angelescu)
- Observatorul Astronomic (Gh. Bratu, Gh. Demetrescu, Gh. Bratu)

► Contribuții deosebite:

- Dimitrie Pompeiu, Petre Sergescu
- Paul Montel
- Observație: Gh. Țițeica și Paul Montel erau buni prieteni

4. Consolidarea Școlii Clujene de Matematică: 1929-1939

► Personalul didactic:

- Dimitrie Pompeiu (Analiză matematică)
- Nicolae Abramescu (Geometrie analitică și descriptivă)
- Aurel Angelescu (Teoria funcțiilor)
- Theodor Angheluță (Algebră superioară)
- Gheorghe Bratu (Astronomie)
- Gheorghe Iuga (Matematici generale)
- Petre Sergescu (Istoria matematicii)
- Dumitru V. Ionescu (Mecanică rațională și Analiză matematică)
- Gheorghe Călugăreanu (Teoria funcțiilor)
- Tiberiu Popoviciu (Seminarul de Matematici)
- Gheorghe Pic (Algebră)
- Gheorghe Chiș (Astronomie)

Rândul întâi (așezați): I. Hațieganu, E. Cartan, Th. Angheluță
Rândul doi (în picioare): R. Bădescu, G. Călugăreanu, Gh.
Iuga, N. Abramescu, P. Sergescu, Gh. Bratu, D.V. Ionescu

Alte momente importante

- **Revista Mathematica (1929)**
- **Primul Congres al Matematicienilor români (1929)**
- D. Pompeiu, Gh. Țițeica, I. Ionescu, ...
- V. Volterra, W. Sierpinski, P. Montel, J. Karamata, K. Kuratowski, E. Borel, E. Bompiani, ...
- **Seminarul de Matematici devine o Instituție !**
- **Rezultate remarcabile în cercetarea științifică**
- Problema Bratu, polinoamele Angelescu, teorema lui Sergescu, ecuația funcțională Angheluță, contribuțiile lui N. Abramescu la studiul geometriei pure infinitezimale, contribuțiile lui Petre Sergescu la Istoria Matematicii

Absolvenți cu rezultate remarcabile

- **Ion Armeanca (1924): Observatorul Astronomic din Cluj**
- **Ioan Curea (1924): primul Rector al Universității de Vest din Timișoara**
- **Gheorghe Călugăreanu (1924): profesor universitar, academician**
- **Radu Bădescu (1926): profesor universitar la Universitatea din Cluj**
- **Abraham Wald (1928): profesor universitar de Statistică matematică (“ecuația lui Wald”, “testul lui Wald”)**
- **Gheorghe Pic (1929): profesor universitar la Universitatea din Cluj**
- **Aurel Viciu (1929): profesor la Institutul Politehnic din Cluj**
- **Gheorghe Chiș (1936): profesor universitar la Universitatea din Cluj**
- **Nicolae Ghircoiașu (1939): profesor la Institutul Politehnic Cluj**

Referințe bibliografice

- **G.S. Andonie, *Istoria matematicii în România*, vol. 1-3, 1965-1966-1967, Editura Științifică, București**
- **G.S. Andonie, *Istoria matematicii aplicate clasice în România*, Editura Academiei, 1971**
- **I.A. Rus, E. Muntean, *Matematica și Informatica. Trecut, prezent și viitor*, Editura Promedia Plus, Cluj-Napoca, 1998.**
- **A. Petrușel, I.A. Rus, *Istoria Secției de Matematică din cadrul Facultății de Științe*, în: *Istoria Facultății de Științe de la Universitatea din Cluj*, Presa Univ. Clujeană 2019**
- **xxx Anuarul Universității din Cluj, anii 1919-1932**
- **xxx Colecția revistei *Mathematica* 1929-1939**